

จงสร้างอุปนิสัยรักการทำงาน

สุดจิต นิมิตกุล

โดยปกติในระดับสากล ประชาชนทุกคนย่อมมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาเบื้องต้นอย่างน้อย เพื่อที่จะมีอาชีพมั่นคง ศึกษาเพื่อให้ได้ความรู้ทางวิชาการ และศึกษาเพื่อชีวิต เนื่องจากในประเทศกำลังพัฒนายังขาดบุคลากรเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านช่าง ฉะนั้นความเร่งด่วนทางการศึกษาจึงเน้นไปยังผลิตบุคลากรเพื่อพัฒนาประเทศ สำหรับการศึกษเพื่อวิชาการและการศึกษาเพื่อชีวิตจึงมีไม่มากนัก ซึ่งผิดกับต่างประเทศที่เจริญแล้ว การศึกษาเพื่อชีวิตมีความสำคัญไม่น้อย

จากเป้าหมายชีวิตของพลเมืองดังกล่าว ซึ่งประเทศเรามีทรัพยากรจำกัด ฉะนั้น เมื่อผลิตบุคลากรมาแล้วก็ประสงค์ที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่หรือพูดเป็นภาษาชาวบ้านว่า อยากรู้ให้ประชาชนรักงานที่ตนทำ ดังป้ายที่เขียนอยู่บนหน้ามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ว่า “คนจะบริสุทธิ์ได้ด้วยการทำงาน” จะเห็นได้ว่าทางมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการงานจึงได้ตั้งปณิธานและรณรงค์ให้นักศึกษาและคนทั่วไปได้ประจักษ์ถึงความสำคัญดังกล่าว เราได้ยินผู้รู้หรือปราชญ์ได้กล่าวถึงอยู่เสมอว่า งานคือชีวิต หรือ ชีวิตก็คืองาน เมื่องานคือชีวิต ฉะนั้นเราเกิดมาและมีชีวิตอยู่ก็เพื่องาน เราจะต้องมีนิสัยรักงาน ดูแลงานในหน้าที่ให้ดี ดังผู้รู้ท่านหนึ่งในตะวันตก ท่านกล่าวว่า “ชีวิตของมนุษย์ในโลกนี้เป็นของการทำงาน” คนเราทุกคนเกิดมาปรารถนาจะหาความรุ่งโรจน์สำหรับตนก็ต้องทำงาน งานเป็นสิ่งประเสริฐของมนุษย์ เพราะทำให้มนุษย์ได้รู้จักสภาพอันแท้จริงของสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าอย่างอื่น งานทำให้มนุษย์เชี่ยวชาญฉลาด งานทำให้โลกเจริญก้าวหน้า

เมื่อเราตระหนักถึงความสำคัญของการงานแล้ว ทำอย่างไรเราจะสร้างให้เยาวชนของเรามีนิสัยรักงานตัวอย่างที่มีการยกขึ้นเป็นอุทาหรณ์อยู่เสมอในการรักงานคือ ชาวญี่ปุ่น ที่มีนิสัยรักงานและจริงจัง เมื่อเข้าไปทำงานที่ไหนแล้วมักจะรักหน่วยงานนั้น โดยมีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน จนเกิดทักษะที่ดี และส่วนใหญ่จะทำงานในที่นั้นจนกว่าจะเกษียณอายุ

ในประเทศที่เจริญแล้วได้ให้ความสำคัญกับการงานมาก โดยยึดถืออัตราการว่างงานเป็นอัตราที่สำคัญของประเทศ ที่ประเทศเหล่านั้นจะเสนออัตราการว่างงานอยู่เสมอ เช่น อัตราการว่างงานก็เปอร์เซ็นต์ของจำนวนพลเมือง อาจเป็นอัตราการว่างงานมากหรือน้อย โดยเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรม เช่น อัตราว่างงาน 10 เปอร์เซ็นต์ หรือ 5-6 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยเท่าที่ผ่านมาเราไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก ทั้งนี้เพราะเราเป็นประเทศเกษตรกรรม อัตราการว่างงานไม่ชัดเจน ทั้งในแง่ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ และมีการทำงานตามฤดู เช่น ฤดูทำนาก็ไปทำนา เวลเหลือก็มาทำงานอื่น ซึ่งปกติจะวัดการว่างงานเหมือนต่างประเทศ อาจทำไม่ได้ แต่ปัจจุบันเริ่มมีการพิจารณาการว่างงานจากผู้จบปริญญาเป็นแสนๆ คน ที่ต่างประเทศให้ความสำคัญแก่คนว่างงานไม่ใช่เพื่อรับทราบเท่านั้น แต่เพื่อที่จะหามาตรการทางสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือด้วย เช่น ในสหรัฐมีโครงการบัตรอาหาร

(Food program) ในสเปนมีสำนักที่ตั้งในแต่ละเมืองให้ผู้ว่างงานมาแจ้งว่าว่างงาน เพื่อทางการจะได้ให้ความช่วยเหลือในระหว่างที่ว่างงาน ผมมีโอกาสได้ดูงานของสำนักงานดังกล่าว และได้มีโอกาสคุยกับคนว่างงานซึ่งเป็นคนหนุ่มสาว แต่อยู่ในระหว่างว่างงาน เป็นต้น

มีคนเป็นจำนวนมากที่ทำงานแล้วไม่ได้รับความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย หลายคนเชื่อเรื่องโชคชะตา เรื่องกรรมเก่า เรื่องทำดีไม่ได้ดี เลยสรุปว่าตัวเองมีเคราะห์กรรมทำอะไรไม่สำเร็จ เหมาเอาว่าตัวไม่เหมาะสมกับงานนั้นๆ ในที่สุดก็เลิกทำงานนั้นกลางคัน ทำให้เปลี่ยนงานบ่อย กลายเป็นงานหนักไม่เอา เบาไม่สู้ ส่วนคติสำหรับการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามที่อาจารย์ แมกซ์ เว็ปเปอร์ (Max Wepper) กล่าวไว้ว่า “ความสำเร็จของชีวิต หรือ ความสำเร็จของงานย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ อดทน อดออมและมีการลงทุน” ตัวอย่างดีๆ ซึ่งเกิดในประเทศไทยมีให้เห็นเสมอได้แก่ การใช้ชีวิตของคนจีนโพ้นทะเล ที่มีเสื้อผ้ามอนไบ อพยพความยากจนในประเทศไทย และสามารถสร้างขึ้นมาได้ และทำให้ครอบครัวมีความสุข และมีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก แม้แต่เล็กซานเดอร์ (Alexander) มหาราชที่ยิ่งใหญ่ในยุโรปได้กล่าวไว้ว่า “ใครๆพากันคิดว่า ข้าพเจ้าบรรลุผลสำเร็จได้ก็เพราะสติปัญญาของข้าพเจ้า แต่ทว่าเขาทราบไหมว่า ข้าพเจ้าไม่รู้จักเลยว่า สติปัญญาคืออะไร ข้าพเจ้ารู้จักแต่การทำงานหนักเท่านั้น” เราฐานะชาวพุทธได้ยึดคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และในกรณีว่าทำอย่างไรจะสร้างจิตสำนึกให้พลเมืองรักงาน โดยยึดหลักอิทธิบาท ที่ใช้เป็นแนวทางกระทำการที่สำเร็จตามความประสงค์ คือ ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ เพียรหมั่นประกอบในสิ่งนั้น จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ และ วิมังสา หมั่นตรិตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น พระองค์สอนให้บุคคลมีสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบสูงส่วนหน้าที่ ต้องปฏิบัติให้ครบ 4 ข้อ จึงจะสำเร็จประโยชน์

จากประสบการณ์ของผม การฝึกคนให้มีอุปนิสัยรักใคร่ในการทำงานจริงๆแล้ว ท่านจะรู้สึกว่างานนั้นแหละคือ เครื่องรื่นรมย์ของชีวิตและอำนวยความสะดวกให้แก่ชีวิตยิ่งกว่าอะไรๆ ทั้งหมด ซึ่งผู้รู้หลายท่านได้เคยกล่าวว่า “งานนั้นตามความรู้สึกของตนเอง เห็นว่า เป็นของจำเป็นสำหรับมนุษย์เท่าๆ กับการกิน การนอนนั้น” ฉะนั้นถึงแม้ผมจะเกษียณราชการมาหลายปีก็พยายามหาอะไรทำ เช่น การสอนหนังสือ การบรรยาย การเป็นกรรมการ และการเข้าร่วมมูลนิธิ สมาคมอาชีพต่างๆ เพื่อมิให้ตัวเองว่างจนเกินไปและเปิดโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ การได้สัมผัสงานใหม่ๆ ถือเป็นโอกาสดี และไม่ถือว่าเป็นภาระหนักจนเกินไป เราเคยได้เห็นผู้มีชื่อเสียงต่างๆ ของโลก โดยเฉพาะศิลปินท่านเหล่านั้นจะเป็นผู้รักงานแทบทั้งสิ้น เช่น ปิกัสโซ่ (Picasso 1881-1973) ท่านรักงานภาพเขียนและประติมากรรมตลอดจนงานแกะสลักมาก โดยหลายคนเห็นว่า ท่านทำงานตลอดชีวิต เพื่อหนีความตาย โดยมีผลงานโด่งดังมากกว่าหลายหมื่นชิ้น ไม่ว่าจะเป็งานภาพเขียน ประติมากรรมเซรามิก งานแกะสลัก ภาพพิมพ์หิน ภาพสลักนูน งานลายเส้น และภาพสเก็ต เป็นต้น ตัวอย่างที่ผมพยายามยกขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์นั้นก็เพื่อที่จะให้ผู้อ่านเกิดแรงบันดาลใจในการหันมาสนใจในการทำงานอย่างจริงจัง และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เพราะงานคือชีวิต จะจัดการกับงานและชีวิตอย่างไรให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อครอบครัว และประเทศชาติ ในการสร้างอุปนิสัยรักการทำงานทุกๆ องค์กรต้องสร้างขยายการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะรัฐบาลควรมีนโยบาย มียุทธศาสตร์ และแผนงานที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมบุคคลทั่วไป และเยาวชนให้มีอุปนิสัยรักการทำงาน รวมทั้งควรยกย่องบุคคลต้นแบบมากๆ ในทุกวิชาชีพ เพื่อเป็น

แนวทาง แก่บุคคลอื่น นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เช่น ตัวอย่างที่ดีของญี่ปุ่น ในกรณีบริษัทโตโยต้า (Toyota) มีการเผยแพร่วิธีทำงานแบบโตโยต้า หรือ Toyota Way ประการสุดท้าย การปฏิบัติงานพระบรมราชโองตาม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม และเหมาะสมแก่สังคมไทย นอกจากจะเป็นมงคลแก่ชีวิตแล้วยังเป็นแนวทางในการเสริมสร้างอุปนิสัย การรักงานแก่พลเมือง โดยทั่วไปด้วย โดยเฉพาะการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงโดยยึด พอประมาณ มี เหตุผล และมีภูมิคุ้มกันเป็นแนวทางหรือเข็มทิศ

